



Better BirdLIFE



Medfinansieret af
Den Europæiske Union



NATURA 2000



Kerteminde
Kommune

Kystdirektoratet
Højbovej 1
7620 Lemvig
Att. Lotte Beck Olsen

Teknik, Klima & Byudvikling
Lindøalleen 51
5330 Munkebo
Tlf. 65151515
naturogklima@kerteminde.dk
www.kerteminde.dk

Ansøgning om etablering af kunstige fugleøer i Odense Fjord

I forbindelse med gennemførelsen af EU LIFE-projektet *LIFE17 NAT/DK/498 Better BirdLIFE* ansøger Kerteminde Kommune hermed om tilladelse til at etablere kunstige fugleøer i Natura 2000-område nr. 110, Odense Fjord – herunder i fjordens østlige del. Projektet har til formål at forbedre ynglemulighederne for en række truede og sårbare kystfuglearter, med særlig fokus på fjordterne (*Sterna hirundo*) og havterne (*Sterna paradisaea*), som begge indgår i udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 75 og dermed er omfattet af kommunens forpligtelser jf. gældende plan og handleplan for Natura 2000-området.

17. september 2025

Sagsnr.
S2014-3131

Dokumentnr.
D2025-107820

Baggrund og formål

Kystfuglene i Odense Fjord – særligt ternearterne – har gennem de seneste årtier været i markant tilbagegang. Dette skyldes blandt andet prædation, menneskelig forstyrrelse, erosion og tab af egnede ynglelokaliteter. Denne udvikling er veldokumenteret og fremgår tydeligt af basisanalysen for Natura 2000-området, hvor Odense Fjord beskrives som et tidligere vigtigt yngleområde for flere ternearter. I dag er mange af de eksisterende naturlige fugleøer enten forsvundet, som følge af sandvandring og erosion, eller blevet landfaste og dermed særligt udsatte for prædation fra f.eks. ræv, odder og mårhund. Kerteminde Kommunes monitoring har de seneste år ikke påvist ynglende terner eller forsøg på samme i områderne som indgår i Better Birdlife projektet.

Derfor ønsker kommunen nu at etablere kunstige fugleøer, der skal fungere som sikre og funktionelle yngleplatforme.

Projektet sker i overensstemmelse med Natura 2000-handleplanen, hvor der aktivt arbejdes for at forbedre vilkårene for kystfugle – herunder ved etablering af sikre yngle- og rastepladser.

Fugleøernes udformning og placering

De kunstige øer vil få en størrelse på cirka 20 m² og placeres på søterritoriet med ankerpunkter, således at der ikke sker opgravning eller terrænændringer. Højden på øerne vil være ca. 40 cm over vandoverfladen, og de opbygges som firkantede platforme med rette kanter. Denne udformning er valgt for at modvirke bølgepåvirkning og forhindre overskyllning. Det er vigtigt at understrege, at øerne ikke kan anlægges med hældning, da dette ville øge risikoen for, at både reder,



Billede 1 - Udformning af kunstig flydeø som ønskes placeret i Odense Fjord af Kerteminde Kommune.



æg, unger samt redemateriale bliver skyllet væk, samtidig med at stabiliteten i vandoverfladen ville blive kompromitteret.

Øerne vil blive anlagt med særligt udvalgte, rene materialer for at sikre optimale yngleforhold. Dette inkluderer en overflade bestående af groft sand og grus, iblandet muslingskaller, som er dokumenteret at tiltrække terner og fremme redeetablering. Dette er lykkedes med stor succes hos vores tyske partnere i Stiftung Naturschutz Schleswig-Holstein i projektet¹. Der vil desuden blive opsat små plader i vandkanten, der fungerer som miniplatforme for unger, der måtte falde i vandet. Disse plader giver forældrefuglene mulighed for at hjælpe ungerne tilbage op på øen og forbedrer dermed ynglesuccesen.

For at minimere prædation vil øerne blive udformet og placeret således, at adgang for landlevende rovdyr som mårhund og odder begrænses. Der vil desuden blive taget højde for sikring mod rotter, eksempelvis ved at undgå flydende materialer eller broer, der kan fungere som adgangsveje. Der er 30 års garanti på fugleøerne fra producenten.



Billede 2 - Billede af udformning af ønsket fugleø.

Internationale erfaringer og Best Practice

De kunstige fugleøer i Kerteminde Fjord bliver udformet efter principper for Best Practice, og projektet trækker direkte på erfaringer fra vores tyske partnere i Stiftung Naturschutz Schleswig-Holstein, som har etableret lignende platforme i det tyske søterritorium. Her har man i flere år dokumenteret høj ynglesucces for terner, som hurtigt tog øerne i brug. Disse erfaringer indgår direkte i design og udformning af de danske øer.

¹ <https://betterbirdlife.dk/flydende-kyllingerum-til-smukke-kystfugle/>



Eksisterende erfaringer fra Sybergland

Side 3 af 9

Kerteminde Kommune har ligeledes etableret to kunstige fugleøer i 2024 i området Sybergland ved Kerteminde, som ligger mellem Natura 2000-område nr. 110 Odense Fjord og nr. 109 Havet mellem Romsø og Hindsholm. I 2025 blev der observeret ynglende havterne på disse øer – en klar indikator på, at metoden virker, og at ternerne hurtigt tager kunstige øer i brug, såfremt forholdene er de rette. Denne succes ønsker kommunen nu at overføre til Odense Fjord og udpegningsarterne.

Anmodning om stillingtagen til antal øer

Kerteminde Kommune anmoder i den forbindelse Kystdirektoratet om at tage specifik stilling til, hvor mange kunstige fugleøer der kan og må etableres i Natura 2000-området nr. 110, Odense Fjord ved Tornø og i fjordens østlige del. Dette er nødvendigt for at kunne tilpasse projektets omfang og sikre, at etableringen sker i overensstemmelse med gældende regler for søterritoriet og naturbeskyttelse. En afklaring af det tilladte antal øer vil samtidig muliggøre en mere præcis planlægning og koordinering af indsatsen for at forbedre ynglebetingelserne for de truede kystfuglearter, som projektet sigter mod at støtte. Kerteminde Kommune ansøger om at placere 3 kunstige fugleøer ved Tornø og 2 ved Storeholm (se bilag 2).

Tidspunkt og gennemførelse

Det er afgørende, at etableringen sker uden for ynglesæsonen for at undgå forstyrrelser for eventuelle fugle i området. Kerteminde Kommune anmoder derfor om en hurtig sagsbehandling, så bestilling og etablering kan igangsættes og afsluttes, inden fuglene ankommer i foråret. Kerteminde Kommune ønsker at placere øerne op til yngletid (lige før 1. marts) og optage øerne efter yngletid (lige efter 1. august). De kunstige fugleøer har ifølge producenten en levetid på 30 år.

Natura 2000-forhold og vurdering

Der er udarbejdet en væsentligheds-vurdering af projektets påvirkning på arter og naturtyper i Natura 2000-området. Vurderingen fremgår af bilag 3 og konkluderer, at etableringen **ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning** af hverken arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget.



Habitatområde H94 Odense Fjord, som indgår i Natura 2000-område nr. 110, indeholder en række marine naturtyper, herunder bugt og vige (1160),



som dominerer i området. Projektet indebærer ingen opgravning, opfyldning eller ændringer i havbunden, og påvirkningen på naturtyperne vurderes derfor som ikke eksisterende.

De marine fuglearter, særligt ternerne, som indgår i udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F75, vurderes derimod at få **en væsentlig positiv påvirkning** som følge af projektet. Etableringen vil forbedre ynglemulighederne markant, da de nuværende forhold i fjorden ikke understøtter artens krav til sikre ynglelokaliteter (se bilag 3).

EU LIFE-programmets rolle

Projektet *Better BirdLIFE* er en del af LIFE-programmet, som er EU's finansielle instrument for støtte til miljø- og naturprojekter. Programmets mål er at gennemføre EU's naturbeskyttelsesdirektiver og bremse biodiversitetstab. Dette projekt understøtter direkte målet om at forbedre levesteder for ti ynglefuglearter og fire trækfuglearter i den vestlige Østersø – herunder ternerne i Odense Fjord.

Bilag

De ønskede placeringer af fugleøerne fremgår af **bilag 1 og 2**. Begge øer vil få en højde på ca. 0,40 meter over vandoverfladen og etableres med robuste materialer, der tåler påvirkning fra vejr og bølger. Der anvendes udelukkende rene og egnede materialer som grus, sand og muslingeskaller.

Bilag 3 - Væsentlighedsvurdering i forhold til Natura 2000-område Odense Fjord.



Bilag 1 – Projektområdet



Billede 4 - Projektområde med placering af fugleøer.

Se Kerteminde Kommunes retningslinjer for registrering af personoplysninger på:

www.kerteminde.dk



Bilag 2 – Ønsket placering af fugleøer



Billede 5- Storeholm i den nordlige del af Odense Fjord er blevet landfast. Der er ikke registreret ynglende terner på øen. De kunstige øer ønskes placeres i rolige vande bag holmen.



Billede 6 – Tornø ligger i Natura 2000-område nr. 110, Odense Fjord. Der er ikke registreret ynglende terner på øen. Kommunen har lavet en omfattende overvågning af prædation og kan konkludere at der er udfordringer med ræve. De kunstige øer ønskes placeres i rolige vande mellem Tornø og fastland.

Se Kerteminde Kommunes retningslinjer for registrering af personoplysninger på:

www.kerteminde.dk



Bilag 3 - Væsentlighedsvurdering i forhold til Natura 2000-område Odense Fjord

Dette bilag indeholder en vurdering af, om etableringen af kunstige fugleøer i Odense Fjord kan medføre væsentlig påvirkning af Natura 2000-område nr. 110 Odense Fjord, som omfatter både habitatområde H94 og fuglebeskyttelsesområde F75. Projektet har til formål at forbedre yngleforholdene for truede kolonirugende fuglearter, herunder fjordterne og havterne.

Natura 2000-område nr. 110 Odense Fjord består af habitatområde H94 og fuglebeskyttelsesområde F75 af samme navn. Udpegningsgrundlaget for N110 fremgår nedenfor.

Tabel 1: Naturtyper og arter som Natura 2000-område nr. 110 Odense Fjord er udpeget på grundlag af. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver at der er tale om en prioriteret naturtype.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 94		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Strandeng (1330)
	Søbred med småurter (3130)	Næringsrig sø (3150)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Kalkoverdrev* (6210)	Tidvis våd eng (6410)
	Urtebræmme (6430)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)	
Arter	Skæv vindelsnegl (1014)	
Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 75		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Knopsvane (T)
	Sangsvane (T)	Havørn (TY)
	Rørhøg (Y)	Blishøne (T)
	Klyde (Y)	Hjejle (T)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	

Etableringen af fugleøerne ønskes for at forbedre yngleforholdene for kolonirugende fugle, primært fjord- og havterne, som er på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet F75 Odense Fjord. Herudover kan øvrige udpegningsarter som splitterne og klyde også have gavn af projektet.

Udpegningsgrundlaget for naturtyper i habitatområde H94 Odense Fjord omfatter en lang række lysåbne naturtyper på land og marine naturtyper, hvor den marine naturtype bugt og vige (1160) forekommer i størstedelen af Odense Fjord. Øvrige habitatnaturtyper forekommer ikke i områderne, hvor fugleøerne etableres.

Arterne udpeget i habitatområdet vurderes som udgangspunkt ikke at blive påvirket af fugleøerne i Odense Fjord og beskrives dermed ikke nærmere. Det vurderes ikke at udsætning af fugleøerne på udvalgte placeringer vil udgøre en væsentlig påvirkning af de marine naturtyper i Natura 2000-



område N94 Odense Fjord, da der ikke vil ske opgravning eller terrænændringer på søterritoriet.

Odense Fjord er udpeget som levested for flere arter af terner, som er gået markant tilbage igennem en lang årrække. Odense Fjord er i basisanalysen for Natura 2000-området udpeget som et vigtigt yngleområde for ternearter, hvorpå de også optræder på udpegningsgrundlaget.

De eksisterende fugleøer, der tidligere har været ynglested for terner i Odense Fjord, er med tiden blevet udsat for erosion og sandvandring, og flere steder har øerne "vandret" mod kysten. Dette har resulteret i, at øerne enten er blevet hel- eller delvist landfaste, hvilket gør dem særligt udsat for prædation. Kerteminde Kommune har ved monitorering ikke set ynglende terner eller forsøg på samme på øerne i den østlige del af Odense Fjord. Både fjord-, hav- og splitterne er observeret i og omkring områderne, hvor de kunstige fugleøer ønskes placeret.

Fugleøerne etableres i vandet uden for fuglenes ynglesæson. Når fugleøerne er etablerede, vurderes projektet at føre til en væsentligt positiv påvirkning på fuglenes ynglemuligheder.

På baggrund af projektets karakter, placering, omfang og de beskrevne tekniske tiltag vurderes det:

- At projektet ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af udpegede naturtyper eller arter i Natura 2000-område nr. 110 Odense Fjord.
- At projektet i stedet forventes at have en **væsentlig positiv effekt** på ynglemulighederne for flere fuglearter, som i dag er i tilbagegang, og som er en del af udpegningsgrundlaget.
- At projektet er foreneligt med Natura 2000-områdets bevaringsmål-sætninger og kan bidrage til opnåelse af gunstig bevaringsstatus for relevante arter.
- Det er Kerteminde Kommune vurdering, at projektet ikke vil medføre nogen forringelse af hverken den økologiske eller den kemiske tilstand i de berørte vandområder.
- Kerteminde Kommune vurderer, at projektet ikke vil hindre opfyldelsen af miljømålet om god økologisk eller god kemisk tilstand i henhold til gældende vandområdeplaner.
- Fugleøernes udformning og etablering indebærer ingen påvirkninger, der kan ændre tilstanden eller udviklingen i de relevante vandområder.

Der vurderes på denne baggrund ikke at være behov for gennemførelse af en egentlig konsekvensvurdering i henhold til habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1, idet projektet ikke skønnes at kunne medføre en negativåvirkning af Natura 2000-området.